



VALTIOVARAINMINISTERIÖ
FINANSMINISTERIET

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiset linjaukset

Olli-Pekka Rissanen, johtava asiantuntija

5.5.2021

Valtio Expo

**Tietopolitiikan
keskeisiä
ulottuvuuksia**

HYVINVOINTI

KILPAILUKYKY

TURVALLISUUS

TIETO- POLITIikka

Tekoäly

Tieto

Etiikka

Osaaminen

Talous

**Digitaalinen
turvallisuus**

**KANSA-
LAINEN**

**JULKIS-
HALLINTO**

YRITYS

Tietopolitiikan määritelmä

Yhteisesti sovitut periaatteet ja linjaukset tietojen tuottamista, hankintaa, liikkumista, avaamista, jakamista, käyttöä, ylläpitoa ja säilyttämistä koskevista toimintatavoista ja menettelyistä.

Ehdotus tiedon hyödyntämisen ja avaamisen strategiseksi tavoitteiksi (lausuntoversio)

OHJAUS,
KOORDINAATIO
JA YHTEISTYÖ

Valtakunnallinen ohjaus ja koordinaatio

Tiedon hyödyntämistä ja avaamista ohjataan ja koordinoidaan valtakunnallisesti.



Lait ja periaatteet edellyttävät ja mahdollistavat

Selkeytetään lait, asetukset ja määräykset sekä periaatteet ja linjaukset yhdenmukaisiksi mahdollistamaan tiedon tehokkaampi hyödyntäminen.



Yhteistyö yli sektorirajojen ja kansainvälisesti

Tiedon hyödyntämiseksi ja avaamiseksi tehdään laajasti yhteistyötä yli sektorirajojen julkisen, yksityisen ja 3. sektorin kesken sekä kansainvälisesti.



STRATEGIA JA
TOIMINTA

Asiakaslähtöisyys perustana

Asiakkaiden tarpeet ja asiakaslähtöisyyden parantaminen ovat tiedon hyödyntämisen ja avaamisen lähtökohta.



Hyödyt tunnistettu

Tiedon yhteiskunnallinen arvo ja vaikuttavuus sekä hyödyntämisen ja avaamisen tuomat hyödyt on laajasti tunnistettu.



Perustehtävä ja strateginen tavoite

Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on osa organisaatioiden tavoitteita ja strategiaa.



Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen osa arkea

Tiedon avaaminen, tietoperusteinen päätöksenteko ja johtaminen ovat osa normaalia toimintaa, prosesseja ja toimintakulttuuria.



Tiedon käyttö vastuullisesti

Tietoa käytetään vastuullisesti ja väärin tiedon levittämistä yhteiskunnassa torjutaan.



TIEDON
HALLINTA

Tietovarannot tunnetaan

Tietoympäristöt tunnetaan ja tietovarannot ovat helposti löydettävissä ja selkeästi kuvattu.



Tieto koottu yhteen

Keskeiset kansalliset tietovarannot on tunnistettu ja niiden tieto keskitetysti hyödynnettävissä.



Tieto laadukasta

Hyödynnettävät tiedot ovat yhteentoimivia ja laadukkaita kansallisten laatukriteereiden mukaisesti.



Rajapinnat käytössä

Tieto on saatavilla ohjelmointirajapintojen (API) kautta ja rajapintoja käytetään aktiivisesti.



Tietoturva ja tietosuoja huomioitu

Tietoturva- ja tietosuojariskit on tunnistettu ja tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle on luotu turvalliset käytännöt.



MAHDOLLISTAJAT

Riittävä resursointi

Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on resursoitu riittävästi.



Tukea ja opastusta saatavilla

Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen on saatavilla kattavasti tukea ja opastusta eri muodoissa.



Korkeatasoinen osaaminen

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen taso on korkea ja osaamiseen kehittämiseen on tarjolla selkeitä koulutuspolkuja.



Alustoja ja työkaluja tarjolla

Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen on tarjolla avoimia alustoja, kehitysympäristöjä ja työkaluja.



Eh tav

Tavoite

Tiedon hyödyntämistä ja avaamista ohjataan ja koordinoidaan valtakunnallisesti.



Alatavoitteet

- Tiedonhallintalautakunta vastaa tiedon hyödyntämisen ja avaamisen ohjaamisesta ja koordinoinnista, ja sen tukena toimii sektorikohtaisia ja muita yhteistyöryhmiä.
- Tiedon hyödyntämiselle ja avaamiselle on luotu tiekartta 2021–2030, jossa on määritelty konkreettiset kehystoimenpiteet.
- Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on koordinoitu muiden kansallisten tietoon liittyvien ohjelmien ja hankkeiden kanssa.
- Tiedon hyödyntäminen ja avaaminen on otettu osaksi tulossopimuksia.

Vaikutus

Tietopolitiikan johtaminen, päätöksenteko ja toimeenpano kehittyvät nykyistä määrätietoisemmaksi ja linjakkaammaksi. Konkreettisten kehystoimenpiteiden ja tulosten aikaansaaminen vauhdittuu. Laaja-alaisen poikkiallisen kehysthankkeiden koordinaatio paranee ja päällekkäinen kehystyö saadaan minimoitua. Kehysthankkeista saadaan enemmän hyötyä ja vaikuttavuutta, kun ne on koordinoitu muiden ohjelmien ja hankkeiden kanssa ja yhteistyö eri osapuolten välillä tiivistyy. Julkisen hallinnon organisaatioille tulee selkeästi määritelty ja tulossopimuksellinen vastuu hyödyntää ja avata tietoa.

OHJAUS,
KOORDINAATIO
JA YHTEISTYÖ

STRATEGIA JA
TOIMINTA

TIEDON
HALLINTA

MAHDOLLISTAJAT

Tavoite

Tietoa käytetään vastuullisesti ja väärän tiedon levittämistä yhteiskunnassa torjutaan.

Alatavoitteet

- Tiedon hyödyntämiseen ja avaamiseen on luotu yhteiset eettiset periaatteet.
- Organisaatioissa on tunnistettu riskit tiedon käyttämisestä tarkoituksiin, jotka muodostavat riskejä yksityisyydelle, turvallisuudelle ja epäeettiselle toiminnalle.
- Organisaatioissa on käyttöoikeuksien määritely, mihin niiden tietoja saa käyttää tai yhdistää.
- Väärän tai tarkoituksellisesti harhaanjohtavan tiedon eli disinformaation levittämistä yhteiskunnassa torjutaan yhteistyössä.
- Laaditaan yhteiskunnan kriittisten toimintojen edustajien kanssa erityisesti tiedon yhdistelyn aiheuttamista riskeistä tilannearvio ja toimintaehdotukset.



Vaikutus

Suomessa tieto ja teknologia palvelevat ihmistä turvallisesti, vastuullisesti ja eettisesti kestäväällä tavalla. Organisaatioiden kyvykkyys tunnistaa ja hallita tietoon liittyviä riskejä kasvaa. Kansalaisten luottamus julkisen hallinnon kykyyn käsitellä tietoa eettisesti ja turvallisesti edistää toimivan digitaalisen yhteiskunnan kehittymistä. Väärän ja harhaanjohtavan tiedon määrä yhteiskunnassa vähentyy.

OHJAUS,
KOORDINAATIO
JA YHTEISTYÖ

STRATEGIA JA
TOIMINTA

TIEDON
HALLINTA

MAHDOLLISTAJAT

Tavoite

Hyödynnettävät tiedot ovat yhteentoimivia ja laadukkaita kansallisten laatukriteereiden mukaisesti.



Alatavoitteet

- Määritelty kansalliset tiedon laatukriteerit, joita päivitetään tarpeen mukaan.
- Organisaatiot huolehtivat tietojensa laadusta kansallisten laatukriteereiden mukaisesti.
- Tieto on rakenteistettu ja kuvattu kansallisten laatukriteerien mukaisesti.
- Tiedon määrityksissä otetaan huomioon myös muu kuin alkuperäinen käyttö (niin sanotut toissijaiset käyttötarkoitukset).
- Organisaatiot arkistoivat tietonsa keskitettyihin ratkaisuihin.

OHJAUS,
KOORDINAATIO
JA YHTEISTYÖSTRATEGIA JA
TOIMINTATIEDON
HALLINTA

MAHDOLLISTAJAT

Vaikutus

Tiedon laatu paranee, tiedon luotettavuus kasvaa ja virheellisten tietojen pohjalta tehdyt johtopäätökset vähenevät. Laadukkaat tiedot tehostavat tiedon hyödyntäjien työtä, kun suurempi osa työajasta voidaan käyttää analyyseihin, tiedon laatuongelmien ratkaisun sijasta. Laadukkaat tiedot tukevat uusien tiedon hyödyntämistapojen ja käyttötarkoitusten syntymistä. Laadukas ja rakenteistettu tieto mahdollistaa uudenlaiset mm. analytiikkaan, koneoppimiseen ja tekoälyyn pohjautuvat sovellukset ja innovatiiviset palvelut. Tiedon hyödyntäminen eri tietojärjestelmien sekä toimijoiden välillä on aiempaa helpompaa. Yhteiset tiedon laatukriteerit vähentävät organisaatioiden tarvetta luoda omia päällekkäisiä tiedon laatukriteereitä ja -mittareita. Tietojen arkistointi helpottuu ja nopeutuu.

E

ta

si

Tavoite

Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen taso on korkea ja osaamisen kehittämiseen on tarjolla selkeitä koulutuspolkuja.



Alatavoitteet

- Julkinen hallinto tekee tutkimus- ja koulutusyhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa sekä yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen kehittämiseksi.
- Tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen kehittämiseksi on toteutettu yhteiset koulutuspolut.
- Eri koulutustasoja omaaville henkilöille on avattu uusia työtehtäviä ja -paikkoja työllisyystavoitteet huomioiden.

Vaikutus

Julkisen hallinnon ja kansalaisten kyky tuottaa, ymmärtää ja hyödyntää tietoa kasvaa ja edistää Suomen kilpailukykyä ja menestymistä globaalissa toimintaympäristössä. Organisaatioissa henkilöstön tiedon hyödyntämisen ja avaamisen osaamisen kasvattaminen helpottuu ja nopeutuu selkeiden koulutuspolkujen ja -mahdollisuuksien ansiosta. Koulutusmahdollisuudet ovat entistä laadukkaampia sidosryhmäyhteistyön ansiosta. Uudet työtehtävät luovat uusia mahdollisuuksia eri koulutustasoisille tiedon hyödyntämisen ammattilaisille työskennellä julkisessa hallinnossa ja osaltaan kasvattaa julkisen hallinnon osaamistasoa.

OHJAUS,
KOORDINAATIO
JA YHTEISTYÖ

STRATEGIA JA
TOIMINTA

TIEDON
HALLINTA

MAHDOLLISTAJAT